

TIDNINGEN
FÖR FÖRÄLDRAR
1/2021

HEM OCH SKOLA

**"BÄST ÄR ATT
FÅ TRÄFFA
KOMPISARNA"**

SIDORNA 4–19

**EFTER
GRUNDSKOLAN
– VAD NU?**

SIDORNA 20–21

Den förlängda läroplikten är den största utbildningspolitiska reformen sedan grundskolan svepte över landet.

Ett ansvar som sträcker sig längre

■ Som barn känns skolstigen lång. Man börjar som sjuåring och har en hel evighet framför sig innan man går vidare, 15 eller 18 år gammal. Och efter det har man ännu kanske mera studier framför sig. Nånting som ens föräldrar föga trovärdigt säger att "är den bästa tiden i livet".

Men redan i början av högstadiet finns det många som känner att skolan kanske inte är för dem. Att den är ett trask som man måste gå igenom för att sedan gå ut i friheten efter 9:an.

Samtidigt vet vi, att vi vill att alla går igenom också andra stadiet. En grundskoleutbildning räcker sällan till.

Det här är bakgrunden till att andra stadiet blir obligatoriskt. Läroplikten kommer i framtiden att räckta ända fram till 18 års ålder. Egentligen är det helt naturligt: om vi vill att alla går andra stadiet, om vi ser det som helt avgörande för våra barns framtid – då skall det rimligtvis också vara ett obligatorium. En åldersgräns på 15 år kan ses som lika naturlig eller självklar – eller konstgjord – som en åldersgräns på 12. Men en gräns vid 18 års ålder går att motivera.

Den förlängda läroplikten är emellertid – och trots sin självklarhet – en stor reform. Den största utbildningspolitiska reformen sedan grundskolan svepte över landet.

■ Vad betyder det då? Den som kanske har det svårt vid 14 års ålder måste flytta sin horisont. Det räcker inte att räkna dagar till nians slut utan man måste tänka längre. Det gör för all del inte utmaningarna mindre. Det ger inte extra stöd och hjälp. Men perspektivet har också betydelse.

Det betyder också att skolan inte heller bara kan slussa ut dem som har det svårt. Man måste hjälpa alla. Skolans ansvar sträcker sig längre än tidigare.

Man har kritiserat reformen för att den kostar. Den offentliga ekonomin är i viss mån ett nollsummespel. Om man satsar mera någonstans betyder det ofta att man måste skära ner på annat håll. Man har med goda skäl därför varit orolig för att elevvården som redan i dag ofta har för små resurser skall lida. Och då kan hela reformen som bygger på det, att elever skall vara mer färdiga att ta steget vidare, haverera.

Det behövs större satsningar på elevvården. Och det kommer att satsas mera.

Men hur går det för det andra stödet runt skolan? Hem och Skola – samarbetet mellan skolan och familjerna, föräldrarna?

De flesta av oss har säkert märkt att intresset för att engagera sig i barnens skolgång snarare minskar än stiger när de blir äldre. Eller ja, det är kanske fel att tala om intresse, men åtminstone jag känner igen mig i tanken, att ju äldre barnen blir, desto bättre klarar de av sin skola utan inblandning av föräldrarna. Och ofta tänker man kanske att de inte ens vill ha oss med.

På föräldramöten finns det många som räcker upp handen i de lägre klasserna men ju äldre barnen blir, desto färre föräldrar finns det på mötena.

I Hem och Skola syns det här klart: antalet Hem och Skola-föreningar i gymnasier är bara en bråkdel av antalet lågstadiesföreningar. Den förlängda läroplikten hoppas man att skall ändra på inställningarna bland eleverna. Kanske det också borde ändra på inställningen bland oss föräldrar?

Också med tanke på att en av de stora frågorna i reformen, frågan om stöd och elevvård, i allra högsta grad skulle gynnas av ett ökat föräldraengagemang. Av det, att vi föräldrar kunde stödja lärarna och skolan i det arbete som görs där. För när vi föräldrar känner varandra har vi bättre koll. Då ser vi dem som har problem och kan bidra till att hjälp erbjuds.

Ett obligatoriskt andra stadiet erbjuder Hem och Skola en större roll högre upp i klasserna. Den rollen skall vi ta. Men det betyder säkert också ett lite annat sätt att organisera samarbetet.

Och vi skall inte begränsa oss till gymnasiet. I yrkesskolorna behövs vi lika mycket, om inte mera.

ANDERS ADLERCREUTZ

ordförande för Hem och Skola

Orka! Orka! Bara lite till!

■ När den här tidningen når dig har vi upplevt ett år med covid-19, viruset som många av oss känner som "den där hemska coronan".

Distansundervisningen i skolorna började i mars 2020. För bara några månader sedan var vi nära nya undantagsförhållanden. Det är munskydd som gäller på lektionerna och i slutet av januari övervågde myndigheterna igen skola för alla på distans.

Också trötta vuxna kan ge trygghet. Föräldrar förklarar, mormor eller farfar hjälper till. I närheten finns andra vårdnadshavare. Hela samhället reagerar.

Jag kan inte låta bli att fundera på effekten som isolering har på de små. Kompiskretsen minskar, skoldansen uteblir och det blir ingen klassresa. Kanske inte ens ett teaterbesök. Också vi föräldrar anpassar oss till distansträffar. När har du senast varit på ett föräldramöte och träffat andra människor i klassrummet?

I det här numret tar vi en titt på det tunga året som gått. Förhoppningsvis är det snart över, bildligt och på riktigt.

Glöm inte att lyssna på den nya Hem och Skola-podden Vårdnadshavarens förklaring. I dagarna publiceras ett nytt avsnitt som handlar om mobbning.

TOMMY POHJOLA

Har du tips på uppslag? Redaktionen nås bäst på mejlen redaktor@hemochskola.fi

INNEHÅLL

TEMA: CORONAPANDEMIN

Så mycket har så länge varit på undantag i skolan på grund av coronan. Att få gå till skolan och träffa kompisar är guld, säger ungdomar och lärare i Sibbo, i Esbo och på Åland.

TUNGT OCKSÅ FÖR LÄRARNAS

En del av minspelet och kontakten med eleverna försvinner när de inte ser lärarens hela ansikte, säger Linda Felixson som är vice ordförande i Finlands Svenska Lärarförbund FSL.

KOLUMNEN

De unga är utsatta från alltför många håll just nu, skriver journalisten och forskaren Nina Winqvist som tittat närmare på larmrapporterna om hobbyer som varit och är på timeout.

HUR FIXAR VI DET HÄR?

Värst har det varit för familjerna vars vardag också normalt är en balansgång på skör lina. De har kanske inte ens stöd av mor- och farföräldrarna nu eftersom dessa hör till riskgrupperna.

TEMA: ANDRA STADIETS STUDIER

Vad är möjligt efter nian? Mycket, säger elevhandare Kim Johansson om en vår som för många delar handlar om att söka in till en utbildning på andra stadiet.

DIN GUIDE INFÖR STUDIEVALET

Pamela Friström har läst broschyren med information om hur man hittar vidare bland alla utbildningar, om samarbetet mellan hemmet och skolan, om hur familjen kan stödja den unga.

LÄSAMBASSADÖRERNA TIPSAR

PODDARNA BLIR FLER

Glöm inte att lyssna på podden! Första avsnittet handlar om vem som övervakar i skolan, det andra om pappor och ett tredje om krav. I den nyaste podden diskuteras mobbning.

RECEPT: MÜSLI OCH HEMLAGAD FIL

FEM FRÅGOR

En utmaning är att få tala svenska utanför skolan, säger Erik Rosenlew som är styrelseordförande i Svenska Kulturfonden i Björneborg.

4

10

12

18

20

22

28

30

32

34

Munskydd har blivit vardag för Jenni Markanen, Madeleine Englund, Amelie Mannerberg, Fanny Holm och Daniela Backström i Kungsvägens skola i Sibbo.

SÅ MYCKET MÅSTE GÖRAS på distans

LÄS MERA »

Det bästa är ändå att få gå i skolan igen. Det säger elever, lärare och forskare som tidningen Hem och skola talat med. Ett år av undantag och regler som inte bara begränsar utan stänger av skola, hobbyer och socialt umgänge har helt klart påverkat alla. Tröttheten är påtaglig.

TEXT: TOMMY POHJOLA • FOTO: KARL VILHJÁLMSOON

Eleverna och lärarna vid Kungsvägens skola i Sibbo eller vid Mattlidens skola i Esbo har inte gett upp. Blicken är riktad framåt. Det skrattas en hel del under intervjuerna. Det finns hopp. "Nog ska det bli bra igen", som en elev säger. Vad var det som hände?

Många minns nyheterna om en allvarlig virussjukdom som härjar i Kina och snabbt sprids med resenärer till andra länder. I februari 2020 hade de finska myndigheterna fullt upp med att stämma av en för hela landet gemensam strategi för att stävja en hotande epidemi.

En månad senare öppnade distansskolan och stora delar av samhället kördes ned.

Social- och hälsovårdsministeriets brev gick till alla hushåll i hela landet.

"Undantagsförhållanden råder i Finland på grund av coronavirusläget. Vårt gemensamma mål i den här situationen är att bromsa upp spridningen och skydda riskgrupper."

– Det var en måndag eftermiddag i mitten på mars vi fick veta att skolorna stängs, säger rektor **Ulrika Willför-Nyman** vid Mattlidens grundskola i Esbo.

Följande dag ägnades åt planering. En endaste dag.

– Jag minns att jag kom på morgonen till personalrummet för årskurserna 1–6. Hur ska vi göra det här eller det där? Någon visste hur man använder videolänkar. På eftermiddagen var det genomgång med hela personalen, "så här laddar ni upp material och så här talar ni med eleverna". Vi började sända på onsdagen.

Riktiga lektioner

För rektorn gällde att betona skolans betydelse för hela samhället. Alla elever skulle bli bekräftade dagligen, vilket är mycket betydande för deras välmående.

– Det var viktigt att säga: Vi ska också ge föräldrarna arbetsro, visa att vi är uppkoppla-

de med eleverna och tar ansvar för deras undervisning. Det är inte så att vi ger eleverna en uppgift som ska lösas på egen hand, kopplar av videomötet, och sedan lämnar de in uppgiften i slutet av veckan. Skoldagen pågår som vanligt från morgonen till eftermiddagen. Vi håller eleverna sysselsatta.

▲ Mattliden-elever med munskydd vid en av skolans ingångar. Sittande Elsa Lydman, Jessica Valtonen, Casper Johansson. Stående Silja Eklund, Juni Valkama, Livia Blomqvist, Cecilia Roos. Längst bak Wilma Sundt med Kaj Hlushchuk.

de med eleverna och tar ansvar för deras undervisning. Det är inte så att vi ger eleverna en uppgift som ska lösas på egen hand, kopplar av videomötet, och sedan lämnar de in uppgiften i slutet av veckan. Skoldagen pågår som vanligt från morgonen till eftermiddagen. Vi håller eleverna sysselsatta.

– Assistenterna och speciallärarna började genast ringa eleverna som de jobbar med. "Hej, hur går det, har du kommit igång, vet du vad du ska göra?" Vi väntade inte tills vi såg att någon föll bort eller inte kopplade upp, säger Ulrika Willför-Nyman.

Fanns det i skolan en färdig handlingsplan? Eller var det magiskt, ni trollade fram den på några dagar?

– Kanske det är detta som kännetecknar proffs. Man har en situation som antingen är förutsägbar eller icke-förutsägbar. Man gör en bedömning. Vad är det som krävs just nu? Vad

behövs? Vad ska vi göra? Längre in i processen finjusterar man.

I Sibbo vid Kungsvägens skola har rektor **Jouni Piippo** en liknande historia att berätta.

– Distansundervisningen började plötsligt, men det mesta fungerade bra efter några dagar. Alla visste vad de skulle göra, lärare och elever, säger han.

Tungt med munskydd

Jesse Nyman och kompisarna går ut på skolgården i Nickby. Det är munskydd inne och ute som gäller nu när fotograf och redaktör är på besök. Ingen annan än de som arbetar i skolbyggnaden får gå in. Samma sak i Esbo-skolan Mattliden.

– Nog klarar vi det här. Alla vet varför vi ska ha munskydd, tänka på säkerhetsavstånd och tvätta händerna, säger han och tillägger:

– Viktigast är att vi får vara här i skolan, säger han om ett år som verkar oändligt.

Tongångarna är liknande i Mattliden. Skolan, det vill säga kommunen, betalar för ett antal munskydd per elev som ska räcka till för lektionerna. Behövs flera så ordnar det sig. Utmaningarna handlar om kommunikation.

– Jag tittar på munnen när jag pratar med någon. Nu är det svårare att uppfatta vad människor säger. Man måste verkligen lyssna. Alla här lärt sig att kommunicera mera med ögonen, säger **Silja Eklund**.

Lektionerna är tyngre – också för lärarna.

– Lärarna verkar trötta för det är jobbigare också för dem. Det blir tyngre att prata med munskydd. Om det tidigare var oroligt i klassen så kunde de säga "nu tyst!" men nu är det kanske mera så att man bara väntar tills det blir lugnt.

Eleverna i Kungsvägens skola i Sibbo förstår varför det är viktigt med munskydd.

FORTS. »

Krisen som pågår

I slutet av maj 2020 tillsatte Social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp med uppgift att kartlägga och stärka barns och familjers välbefinnande i eftervården av coronaepidemin. En första rapport publicerades i juni. Enligt den glöms barnens rättigheter och särskilda ställning lätt bort under undantagsförhållanden. Krisen ökade ojämlikheten bland barn och unga.

Tonen skärps i den slutrapport som offentliggjordes i januari 2021. I rapporten konstateras att det finns en oro för att en utdragen kris kommer att ha en djup påverkan.

– Konsekvenserna för barn och unga bör beaktas på ett omfattande sätt och man bör se till att det finns tillräckliga resurser för att trygga barns, ungas och familjers välfärd, enligt arbetsgruppen.

Skoldiskotek och danser som aldrig blev av. Kalas och fester. Basarer. Utflykter och resor. Bänkskuddardagen som inte blir av – allt som bara försvann. Poff! Och för många kan känslan av ensamhet ha ökat.

Rektor Ulrika Willför-Nyman understryker barnets perspektiv.

– Ett barn blir varje dag mera självständigt i grundskoleåldern. På dagsnivå är myrstegen allra viktigast. Ett år med corona-restriktioner är en lång tid, en tid då barnet inte fått utvecklas åldersenligt: Frigöra sig, börja utvidga reviret, öka rörligheten och upptäcka världen. Gå hem till kompiserna eller bara hänga vid fotbollsplanen. Allt detta har begränsats. Den viktiga självständighetsprocessen bekymrar mig. Både ur yngre och äldre barns perspektiv.

Verksamhetsledaren vid Hem och Skola **Micaela Romantschuk** noterar att hela familjers sociala sammanhang dramatiskt kringskurits. Nu gäller att återupprätta och bygga upp den sociala gemenskapen kring skola och daghem.

– Det är extra viktigt att nu vara lyhörd för speciellt de familjer och barn och unga som har haft det extra jobbigt under pandemin. Jag hoppas att föräldraföreningarna nu verkligen funderar på sitt syfte; att stärka välbefinnande bland barn och unga och att jobba för en god kontakt både mellan hem och skola eller daghem, men kanske nu särskilt mellan föräldrar, säger hon.

– Man vet att det finns barn och unga som helt försvunnit från radarn under pandemin. Det samma gäller också hela familjer. Vi kan anstränga oss för att nå ut till alla föräldrar. Jag hoppas också att skolor och daghem tillsammans med föreningarnas styrelser kan fundera på framtiden.

FAKTA

29.1.2020 Första coronafallet i Finland.
30.1.2020 Världshälsoorganisationen WHO utlyser internationellt hälsonödsläge.
16.3.2020 Beredskapslagarna tas i bruk och skolorna stänger.

28.3.2020 Gränserna till Nyland stängs.
15.4.2020 Nyländska gränserna öppnas.
14.5.2020 Skolorna öppnar igen.
6.8.2020 Smittfallen ökar då semestrarna är slut.

13.8.2020 Rekommendation att använda munskydd.
23.11.2020 Eleverna i årskurs 7–9 rekommenderas att använda munskydd i skolan och andra stadiet är tillbaka i distansundervisning.

21.12.2020 Läkemedelsföretagen Pfizers och Biontechs vaccin godkänns för bruk inom EU.
15.1.2021 Beslut om ingen bänkskuddardag i huvudstadsregionen. Penkis inhiberas också på andra orter i landet.

”BARA RÖSTEN ÄR VÄNLIG OCH ÖGONEN TILLMÖTESGÅENDE”

När den här tidningen går i tryck gäller Institutet för hälsa och välfärd THL rekommendation att munskydd används av personer över 12 år. Munskydd används i högskolor, läroanstalter på andra stadiet och grundskolor från och med årskurs sex.

TEXT: TOMMY POHJOLA

Enligt **Linda Felixson**, vice ordförande vid Finlands Svenska Lärarförbund FSL, och **Mirjam Kalland** som är professor i småbarnspedagogik vid Helsingfors universitet, fungerar munskydden förhållandevis bra. Båda säger att det viktigaste för elever, lärare och all annan personal är att få gå till skolan.

– Den gemensamma nämnaren är att alla verkligen vill vara i skolan, säger Felixson.

– Det är också min känsla, att närundervisning är det viktigaste för de allra flesta, säger Kalland.

Elever som tidningen Hem och skola talat med säger att de vant sig vid munskydden och att de förstår varför det gäller att vara extra noggrann med hygien.

– Också lärarna är duktiga på att anpassa sig. Klart att det är ändå tungt då en del av minspelet och kontakten med eleverna försvinner när de inte ser lärarens hela ansikte. Nu krävs nytänk. Rösterna och kroppsspråket behöver vara tydliga så att budskapet når fram till eleverna, säger Linda Felixson.

Mirjam Kalland påminner att människan har en förmåga att överföra information från ett sinne till ett annat. Därmed är hörseln jätteviktig.

– Bara rösten är vänlig och ögonen är tillmötesgående så går det bra.

Men om man hör sämre och inte uppfattar tonläget? Då kan det bli besvärligt för specialgrupper.

– Elever med nedsatt hörsel som annars klarar sig jättebra men behöver läsa på läpparna har det jättetungt. Också de med astma lider, säger Mirjam Kalland.

Elever på andra stadiet och studerande vid universitet och högskolor jobbar på distans. Samma gäller förstås dem som undervisar.

Mirjam Kalland övergick på hösten från att en del av undervisningsgruppen var på plats i klassrummet och en del satt hemma vid datorn till att ingen gick på lektion.

FAKTA

I coronaepidemins accelerations- och spridningsfas **rekommenderas att ansiktsskydd används** i högskolor, läroanstalter på andra stadiet och grundskolor från och med årskurs sex.

I grundskolan kan rekommendationen om munskydd **genomföras årskursvis** oberoende av de enskilda elevernas ålder.

Munskydd rekommenderas också i **skoltransporter** och i **kollektivtrafiken** under skolesor.

Eftersom det är frågan om en rekommendation kan man **inte förpliktiga** elever eller studerande att använda munskydd.

Det är ändå skäl att **uppmuntra** till användning av andningsskydd och ge anvisningar, så att vi på ett så effektivt sätt som möjligt kan stävja epidemin.

Källa: Undervisnings- och kulturministeriet (10.1.2021)

– Jag älskar att undervisa och träffa studenterna. Den stora glädjen har blivit borttagen. Den här tiden har visat hur viktigt det är att upprätthålla goda kamratrelationer och kontakten mellan barn, elever och lärare. Man bör nog så långt det bara är möjligt att undvika en ny total nedstängning. Det är min slutsats.

Linda Felixson tycker likadant.

– Om munskydd är det som krävs för att vi ska kunna ha eleverna på plats så är det något som vi ska fortsätta med. Ingen vill hamna i distansundervisning igen, säger hon.

Rösten och kroppsspråket behöver vara tydliga.

Linda Felixson

Närundervisning är det viktigaste för de allra flesta.

Mirjam Kalland

Välkommen till Solvalla & Norrvalla

Vi ordnar minnesvärda lägerskolor och inspirationsdagar fulla av aktiviteter, upplevelser och skoj!

Solvalla

Solvalla är ett nationellt idrottsinstitut i Esbo, invid Noux nationalpark.

Vi ordnar allt från en dags inspirationsdagar till flera dygns lägerskolor. Hos oss får ni testa på nya spännande aktiviteter, njuta av naturen och koppla av.

Vi erbjuder även språkbadslägerskolor. Våra idrottsledare talar svenska, finska samt engelska. På området finns även Finlands naturcenter Haltia som erbjuder fina upplevelser året runt.

På vintern kan vi njuta av backarna på skidcentrum Swinghill.

Vi ordnar även födelsedagskalas, fortbildningsdagar, må bra-dagar, mm.

Kom till Solvalla och njut av den fina naturen i Noux!

■ Tag kontakt:

solvalla@folkahalsan.fi, tfn 09 867 8430, folkahalsan.fi/solvalla

Norrvalla

Kom på läger till Norrvalla, vi finns mitt i rågens rike i Österbotten. Hos oss finns fina möjligheter till ett variationsrikt läger med spännande program som t.ex. hinderbana, gladiatorbana, väggklättring, stadskamp och paddling.

Vi ordnar även födelsedagskalas, konferenser, fortbildningsdagar, företagsfester mm.

Till sommaren 2021 står nyrenoverade Holmsgården klar för användning.

Passar bra till konferenser och fester!

Hör av dig så skräddarsyr vi paketet just för dig.

■ Tag kontakt:

norrvalla@folkahalsan.fi

Camilla Staffans 050 582 9428

Victor Ohlis 050 345 8974

”

Vid pulpeten i klassrummet – alltså köksbordet i köket – sitter den enda eleven i en krokig ställning med den svarta tröjhuven nerdragen över ansiktet.

Barnen och de unga i offside

■ Oron gnager och känslan av oskälighet är stark när jag sätter mig ner för att skriva den här kolumnen. Barnens och ungdomarnas idrotts- och musikhobbyer är på timeout, huvudstadsregionens gymnasier distansarbetar och ungdomsarbetslösheten är på en nivå som senast sågs under finanskrisen 2009. Det känns som om de unga skulle vara utsatta för sidotacklingar och trippningar från alltför många håll just nu.

Klockan är 8 och skolan är i full fjong. Vid pulpeten i klassrummet – alltså köksbordet i köket – sitter den enda eleven i en krokig ställning med den svarta tröjhuven nerdragen över ansiktet. Huvudet hänger över telefonen, där hans lärare syns som ett lite suddigt 4 x 6 cm stort talking head i högra handen. På morgonen har jag tvingat sonen att klä på sig, borsta tänderna och gå den fem meter långa skolvägen till klassrummet (köket).

I snitt rörde barnen och ungdomarna på sig galet lite redan före coronakrisen. De senaste nationella Move-mätningarna publicerades i december och visar att uthållighetskonditionen hos pojkar och flickor i båda de undersökta årskurserna, alltså 5 och 8, stadigt har blivit sämre under de senaste fem åren.

Mätningen ser till bland annat uthållighet, snabbhet, styrka och rörlighet.

Uthålligheten hos de 105 000 elever som testades i höstas är på en nivå som kan orsaka problem för hälsa och funktionsförmåga hos en stor del elever.

Också rörligheten är erbarmelig i synnerhet hos gossarna. En tredjedel av pojkarna i femman har problem i övre kroppen och kan inte sträcka armen uppåt naturligt. En fjärdedel av pojkarna i åttan kan inte sträcka på nedre ryggen om de sitter på golvet med benen utsträckta.

Oberoende av när- eller distansskola så har barn och ungdomar rört sig klart mindre under coronaepidemin. Enligt UKK-institutets direktör, medicine doktor Tommi Vasankari kan det här leda till betydande olägenheter för folkhälsan i framtiden, eftersom ”att röra på sig är centralt för barns och ungdomars utveckling och hälsa”.

Också Olympiska kommittén har tillsammans med olika grenförbund slagit larm om begränsningarna i barnens idrottande i ett öppet brev till forsknings- och

kulturminister Annika Saarikko. Vissa barn har föräldrar som uppmuntrar dem medan andra inte har det, polariseringen ökar. Och barn som nu slutar idrotta kanske aldrig börjar igen.

Inte bara idrotten är illa ute. Strukturella förändringar och besparingar har drabbat musikundervisningen i det som internationellt kallas Underlandet Finland under de senaste decennierna. 1 500 proffs inom musikvärlden uttryckte sin oro för nivån på den nationella musikundervisningen i en första koordinerad framtidsvision i december. Initiativtagare till Vision 2030 var dekan Kaarlo Hildén vid Konstuniversitetets Sibelius-Akademi och syftet är att säkerställa målinriktade och högklassiga musikstudier för alla. Inte så lätt att storsatsa på musiken just nu. Att motivera och lära barn och unga per knastrande videolänk med suddig kameraförbindelse klingar långtifrån klockrent.

NINA WINQUIST

Journalist, forskare, mamma och aktiv förälder

FOTO: HEI SORJONEN

GEMENSAM ANSÖKAN
23.2–23.3.2021

optima

YRKESINRIKTAD GRUNDEXAMEN

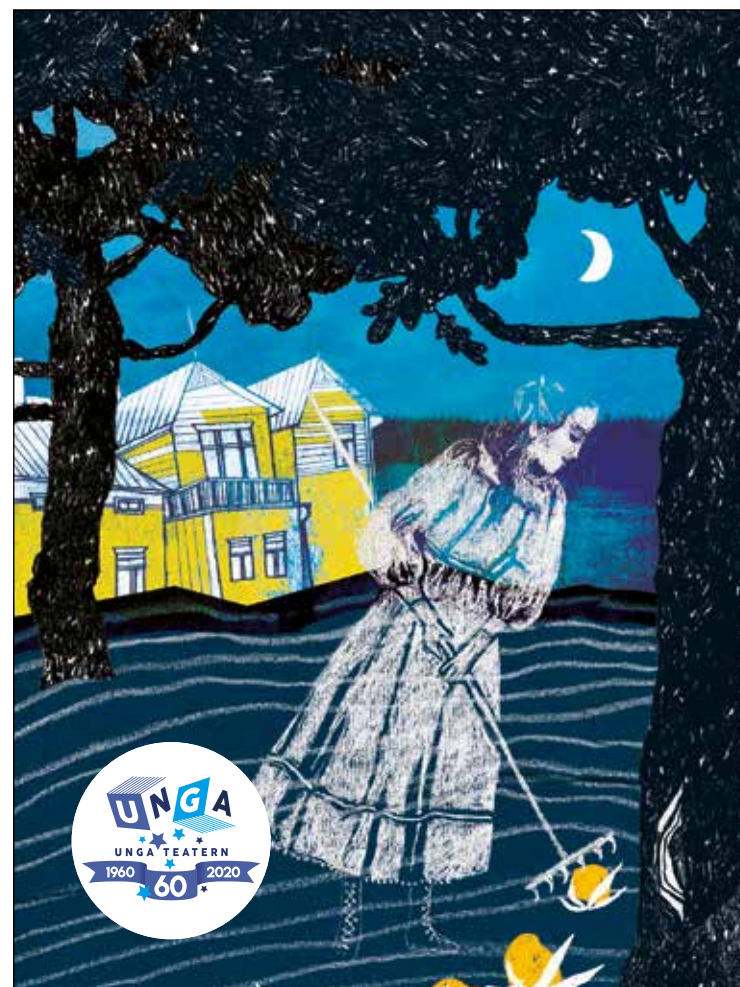
VALMA
(Handledande utbildning för yrkesutbildning)

YRKESUTBILDNING MED KRÄVANDE SÄRSKILT STÖD

Läs mer på www.optimaedu.fi/guide
Jakobstad, Nykarleby, Vasa, Pargas, Helsingfors, Borgå

YA!
Yrkesakademin i Österbotten

HITTA DITT DRÖMYRKE HOS OSS!
www.yrkesakademin.fi

HARRIET ABRAHAMSSON & PAUL OLIN

SPÖKET PÅ LILLKLOBB LILLKLOBBIN KUMMITUS

EN TVÅSPRÅKIG RESA GENOM TEATERNS 60-ÅRIGA HISTORIA

24.4–28.5.2021

Åldersrek. 6+

Biljetter: vardagsmorgon 12 euro, kväll & lördag 18 euro

09-8620 8200 | ungateatern.fi | lippu.fi
Lillklobb, Klobbskogsvägen 9, 02630 Esbo

"Vi skulle gärna åka igen"

Dagsutflykter i närmiljön för en klass åt gången. Det hoppas skolledare på Åland att man ska kunna genomföra under våren trots pandemin. Men som flera ansvariga säger:

– Det är svårt att planera när allt är så osäkert. Läget kan förändras snabbt. Just nu känns det allra viktigast att få skolvardagen att fungera.

TEXT OCH FOTO: HELENA FORSGÅRD

Vilka aktiviteter utanför skolområdet som utflykter, lägerskolor och klassresor kan genomföras i vår?

Tidningen Hem och skola har ställt frågan till flera skolledare på Åland och fått svar som kan sammanfattas så här: Vi hoppas och tror att vi ska kunna göra någonting, men inget kan sägas säkert i dagsläget.

Inga klassresor

Ingen av de uppringda skolorna har på många år haft några klassresor på sitt program. Om sådana görs är det på annat initiativ än skolans.

Lägerskolor tycks inte heller vara vanliga. I Mariehamn, där det finns tre grundskolor, har man inte haft lägerskolor på cirka 20 år, helt enligt ett beslut i skolnämnden.

I Näfsby skola i Hammarland däremot – en 1–6-skola med 110 elever – har man årligen haft en lägerskola för eleverna i årskurs 5. Den genomfördes även i höstas. Man besökte en lägergård på Åland och stannade två dagar med en övernattnings.

– Pandemiläget bedömdes som hyfsat lugnt just då och eftersom lägerskolan var för endast en klass, som också umgås under skol-

vardagen, ansåg vi att det var okej att genomföra den. Inga andra grupper var på lägergården under våra dagar, säger skolans föreståndare **Niklas Wasén**.

Om det blir någon lägerskola för höstens femmör återstår att se.

Femteklassarna **Hampus Nordén, Molly Jörgensen, Olivia Enqvist** och **Alice Hansson** fick uppleva lägerskolan.

– Vi var extra försiktiga och tvättade händerna ofta. Allt var så roligt. Vi skulle gärna åka igen, säger de.

De uppskattar också skolans dagsutflykter. De flesta brukar vara roliga.

– Det är tråkigt om det inte blir några utflykter i vår, vi gillar omväxling från de vanliga skoldagarna. Men om det inte går att åka för coronan så går det inte. Så är det bara, säger de.

Håller sig på Åland

I övrigt satsar skolorna på Åland mest på dagsutflykter i närmiljön. Resor till exempelvis till Åbo eller Helsingfors eller till Stockholm, där färjeresor ingår, ströks redan långt före pandemin.

– Vi åker inte ens till Stafettkarnevalen

längre. Resorna tar för mycket tid, blir dyra och ställer stora ansvarskrav på lärarna, säger Niklas Wasén.

Dagsutflykterna ordnas på vårterminen för en klass i taget och man väljer oftast ett mål som har anknytning till undervisningen i ett aktuellt ämne. Elever som läst nordisk historia åker exempelvis till det medeltida slottet i Kastelholm.

Näfsby-eleverna får också – i normala fall – åka till någon av simhallarna på Åland ett par gånger per termin och efter sportlovet brukar hela skolan åka till ishallen Islandia i Mariehamn.

– Vi får se hur det blir i vår. De utflykter som görs klassvis hoppas vi kunna genomföra. Men ishallsbesöket där vi blandar flera klasser är möjligen i farozonen, säger Niklas Wasén och tillägger:

– Det klagas inte. Både elever och föräldrar visar stor förståelse för läget. Just nu är vi mest glada över att vi över huvud taget kan vara i skolan.

Femteklassarna Hampus Nordén, Alice Hansson och Molly Jörgensen längst till höger och bakom dem Olivia Enqvist vill gärna åka på i Näfsby skolas årliga dagsutflykter på Åland.
– Det är alltid roligt men om det inte går för coronan så går det inte, säger de.

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA >>

» **Maria Larsén-Back**, föreståndare vid Sunds grundskola med 65 elever i årskurserna 1–6, säger att skolan nyligen bestämt mål och datum för vårens dagsutflykter. På programmet står bland annat ett besök i Ålands lagting för en av årskurserna.

– Sen får vi se hur det går i praktiken. Men eftersom det handlar om ett litet antal elever per årskurs och vi har egen buss och mat i medhavda matlådor så känns utflykterna rimliga att genomföra, säger hon.

Mikael Rosbäck, rektor för Strandnäs skola i Mariehamn med drygt 500 elever i klasserna 1–9, säger som de ovannämnda:

– Så länge vi får ha undervisning klassvis så är det väl logiskt att klassen kan åka på en dagsutflykt tillsammans.

Temadag stryks

Strandnäs skola har i många år ordnat Skolympics under en dag på hösten – en temadag med olika utomhusaktiviteter för hela skolan. Dagen har varit ett sätt för eleverna att lära känna varandra över åldersgränserna och att få de äldre att ta ansvar för de yngre.

– Sådana större evenemang måste vi avstå från och då går vi helt klart miste om en del pedagogiska fördelar, säger Mikael Rosbäck.

På Åland finns ett par skolor på skärgårdsöar

utan fast vägförbindelse. Föglö skola med 37 elever i årskurserna 1–9 är en av dem.

– Med så få elever på nio årskurser går det inte alltid att hålla eleverna åtskilt. Vi hoppas i alla fall kunna ha någon aktivitet utomhus, säger skolans föreståndare **Siv Fogelström**.

– Det är många år sedan vi åkte på skolresor utanför Åland, de tog för lång tid och blev för dyra. Men vi gör klassvisa dagsutflykter på Åland och de hoppas vi kunna göra även i vår, säger Niklas Wasén, skolföreståndare för Näfsby skola.

VÄRLDENS BÄSTA SKOLA

Möt våra gäster i fortsatta poddavsnitt
soundcloud.com/cliffortbildning

Hur bekant är du med skolvardagen?
 I januari lanserade vi podden Världens bästa skola. Poddserien bygger på samtal mellan elever, experter och lärare som diskuterar högaktuella skolteman.

Åbo Akademi | Centret för livslångt lärande | Hållbar kommunikation | Utbildningsstyrelsen, Finlands utrikesministerium

Wegelius SOMMARKURSER 2021

WEGELIUS/VNF MUSIKLÄGER 28.6-2.7
 VÄSTRA NYLANDS FOLKHÖGSKOLA I KARIS

Osterbotten!
WEGELIUS/KREDU MUSIKLÄGER 7-11.6
 KRISTLIGA FOLKHÖGSKOLAN I NYKARLEBY, KREDU

WEGELIUS/VNF BLÅSORKESTERLÄGER 14-18.6
 VÄSTRA NYLANDS FOLKHÖGSKOLA I KARIS

WEGELIUS/VNF SOMMARMUSIKKURS 1-9.7
 VÄSTRA NYLANDS FOLKHÖGSKOLA I KARIS

FORTBILDNINGSKURS FÖR KLASSLÄRARE 2-4.7
 VÄSTRA NYLANDS FOLKHÖGSKOLA I KARIS

MER INFORMATION OCH ANMÄLNING 1.3-15.4.2021 PÅ WWW.MWI.FI

VI ERBJUDER STÖD I SKOLVARDAGEN

Valteri center för lärande och kompetens fungerar i hela landet och är en del av Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde. Valteri stöder närskolprincipen genom att erbjuda mångsidiga tjänster för behoven inom allmänt, intensifierat och särskilt stöd. Valteri erbjuder elever, deras familjer, lärare och medarbetare stöd för lärande och skolgång.

Tjänster som Valteri erbjuder är bland andra handledning, stödperioder och fortbildning för att möjliggöra närskolprincipen för elever med syn- och hörselnedsättning, AST, skoltrötthet. Läs mer på vår hemsida.

Besök oss på valteri.fi/sv

valteri.fi

Silla Teatern

DEN BESYNNERLIGA HÄNDELSEN MED HUNDEN OM NATTEN

En hyllad bestseller och prisvinnande pjäs som setts och älskats av 5 miljoner människor världen runt!

REGI PAAVO WESTERBERG · PREMIÄR HÖSTEN 2021

HESKON KÄLLINGEN TEATER

Vårens bästa dagar hålls utomhus!

Boka en inspirerande naturskoldag i närmiljön! Vi erbjuder varierade teman för både skolor och daghem.

www.naturskola.fi

Visste du att också föräldraföreningarna kan stå för kostnaden?

Funderar ni på lägerskola?

Naturskolan Uttern erbjuder också lägerskolverksamhet i Nyland, läs mera på webben!

Normal vardag

– ETT HÄGRANDE MÅL

Det drog ihop sig till oväder i mars 2020, men att samhället skulle stänga ner nästan totalt kom som en chock. För familjer med barn med särskilda behov upphörde terapier, vård sköts upp, eftermiddagsverksamheten och avlastningen uteblev.

TEXT: HENRIKA MERCADANTE • FOTO: KARIN LINDROOS

Familjerna, vars vardag normalt är en balansgång på en skör lina, hade inte ens stöd av mor- och farföräldrarna längre eftersom de hörde till riskgrupperna. En ensamstående förälder skulle plötsligt vara lärare, assistent, terapeut, vårdare, mormor, lekkamrat och hobbyledare. Samtidigt skulle hen fixa sitt jobb på distans – om hen inte blev permitterad och då tillkom nya utmaningar.

För Barnavårdsföreningen, Folkhälsan och intresseorganisationen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning FDUV gällde det att snabbt kartlägga familjer-

nas behov och flytta merparten av verksamheten online. Den första månaden rädde stor förvirring. Att förstå varför skoltaxin inte kommer och allt roligt försvinner är särskilt svårt att förklara för barn som inte talar med ord. Det skapades bildstöd och lättlästa versioner av information om corona.

I nätgrupper delade föräldrarna sin oro. Är mitt barn i riskgruppen? Tänker ni hålla barnen hemma? Hur fixar ni distansjobb och skolgång samtidigt? Vid Lärum som erbjuder material och stöd för specialundervisningen märktes det att allt fler föräldrar köp-

te hem material som annars används i skolan, bland annat sittkuddar, tidshjälpmedel och penngrepp.

– Intresset för att stödja skolarbetet i hemmet ökade, men samtidigt ledde coronan till en dubbeldos av orättvisa, säger **Fredrika Nyqvist**, specialpedagog på Lärum.

Föräldrar som hade råd och tid kunde strukturera upp barnens studier i hemmet, medan andra var tvungna att fokusera på att klara dagen och meddelade skolan att de hade veckoslut varje dag, för annat kunde de inte göra. I vissa kommuner fungerade undervisningen

FAKTA

Föreningarnas stöd till familjer vår-sommar 2021:

Folkhälsan, Barnavårdsföreningen och FDUV erbjuder ett **stort utbud av kurser**, grupper, individuellt stöd, möjlighet till vila, läger och information för familjer med utmaningar i vardagen, barn med särskilda behov och barn med funktionsnedsättning.

På Facebook kan du läsa mera om de tre organisationernas utbud i den offentliga **gruppen Funkisvardag** för barn.

suveränt från början och assistenter kom hem och hjälpte eleverna som behövde stöd. I andra kommuner bestod undervisningen av dagliga meddelanden via Wilma: Fysik. Kapitel 5. Sid. 7–8.

Kanske till sommaren

Många barn med utmaningar i sociala sammanhang njöt av distansskolan. De introverta hade plötsligt fördelar de extroverta inte har. Medan vissa barn umgicks med kompisar och älskade att göra skolarbetet i grupp över nätet klippte andra av alla kontakter eller lämnades helt utanför.

– Elever med problematisk skolfrånvaro kände lättnad över att alla andra också var hemma, de var så att säga på samma linje, säger **Pia Graniittiaho** vid Barnavårdsföreningen.

Frustrationen bland de familjer som isolerat sig ökade vecka för vecka och började slå ut i ilska mot familjer som levde som om inget hänt. Familjekonflikter accentuerades. Men det fanns en gemensam hoppingivande tanke: ”Snart är det sommar! Bara vi står ut tills dess får vi en paus när barnen är på läger.” Men lägren ställdes in.

Myndigheternas budskap varierade från kommun till kommun. **Elias Vartio**, juridiskt ombud på SAMS, Samarbetsförbundet kring funktionshinder, säger att många beslut var förhastade. Att sätta lapp på luckan för terapi i två månader är ohållbart. Närståendevårdare orkar inte med sitt tunga arbete om de inte får lediga dagar. I vissa kommuner ringde socialarbetarna upp föräldrar för att höra hur de hade det.

– Föräldrarna var så ensamma att de blev glada bara över att någon brydde sig, trots att samtalet kunde gå ut på att berätta att kommunen inte hade lämplig service att erbjuda, säger **Camilla Forsell** på FDUV.

Organisationernas påverkningsarbete bar frukt och i augusti kom kommunernas service sakta igång igen – för sällan med fokus på alternativa, individuella lösningar. Riktade stödinsatser för att familjer ska orka har i stor utsträckning saknats i snart ett år.

– Nu är många föräldrars krafter slut. Andra känner sig bara ensamma. Ta kontakt och be om hjälp. Föreningarna samarbetar och guidar er rätt, bara ni meddelar någon att ni finns och vad ni behöver, säger **Paula Ala-Käkelä** på Folkhälsan.

”RÄTT UTBILDNING ÄR DEN MAN ORKAR SLUTFÖRA”

I vår ska många niondeklassare ta ett av livets första stora beslut och söka in till en utbildning på andra stadiet. Men på grund av coronan är många studiebesök inhiherade och man märker att niorna är lite extra fundersamma inför framtiden, säger elevhandledare Kim Johansson.

TEXT: PAMELA FRISTRÖM • FOTO: ROBERT SEGER

– Jag tror att alla upplever att det har varit en tung hösttermin. Efter coronavåren var det många som tyckte att de hade fått nog av distansstudierna. Det var få som kunde föreställa sig att vi skulle befinna oss här igen ett halvt år senare, säger **Kim Johansson**, elevhandledare i S:t Olofsskolan i Åbo.

När vi träffas har höstterminen precis avslutats. På grund av pandemin växlade Åbo-högstadiet, som många andra skolor, successivt om till distansundervisning igen några veckor före jul.

Ur elevhandledarens synvinkel har omställningarna särskilt drabbat skolans niondeklassare. Under normala omständigheter skulle skolbesöken och handledningssamtalen redan vara avklarade, men så gott som allt har skjutits upp.

– Jag märker att niorna är lite vilsna och fundersamma på sitt val efter högstadiet. De har till exempel inte alls kunnat besöka de svenskspråkiga utbildningarna på andra stadiet i Åbo som vi brukar. Det är kanske det tråkigaste just nu.

– För en 15- eller 16-åring som ska ta sitt livs första stora beslut har det visat sig vara jätteviktigt att få besöka skolorna för att själva skapa sig en bild av dem. Till exempel Åbo yrkesinstitut brukar ordna en rundvandring med punkter där eleverna får prova på uppgifter som anknyter till utbildningarna. Då blir studievalet så mycket mer konkret.

Kan inte välja fel

Som bäst planeras föräldramöten och skolpresentationer på distans, och Kim Johansson hoppas att representanter för andra stadiet utbildningar åtminstone ska få besöka niorna på lektionerna.

– Det underbara med tonåringar är att de har stark framtidstro. De är färdiga med coronapandemin som alla andra men har inte förlorat sin framtidstro, det är det fina med att vara en odödlig tonåring. De ska nog fixa det här.

Johansson är mån om att framhålla för sina elever att frågan om andra stadiet inte är livsavgörande.

– Beslutet känns jättestort för dem men jag brukar säga att de inte kan välja fel. Och med det menar jag att de inte kan välja en utbildning som skulle ha negativa konsekvenser för resten av livet.

– Det finns inga dåliga utbildningar i Finland och det enda som kan hända är att de inser att de har valt en utbildning som inte är för dem. Då är det bara att byta och börja om.

Hur stort inflytande har föräldrarna över sina barns val?

– Väldigt stort. Det blir särskilt tydligt i finlandssvenska Åbo där vi har en stark kultur av att välja gymnasiet. S:t Olofsskolans gymnasiebenägenet brukar ligga på över 70 procent.

Många elever har föräldrar med kopplingar till Åbo Akademi och det är dessutom ganska lätt att komma in i Katedralskolan, det har Åbos lägsta gymnasieomedeltal, säger Kim Johansson. Samtidigt utses Katedralskolan till Finlands bästa gymnasium nästan varje år. Dessutom är de svenskspråkiga yrkesutbildningarna utspridda på flera orter i landet, så urvalet i Åbo är inte lika stort som på finska.

– Många framhåller dessutom att de unga hinner fundera på framtiden tre år till om de väljer gymnasiet. Det är sant. Men det finns inte något som hindrar att de funderar under yrkesutbildningen heller.

– Det viktigaste är att ungdomarna får en

examen. Man behöver inte jobba resten av livet med det yrke man får från yrkesskolan, utan yrkesutbildningen ger precis som gymnasiet en examen som ger rätt att söka vidare.

Mest oroad är Kim Johansson för den grupp av elever som har svårt att orka med skolgången och har väldigt mycket frånvaro. Det verkar som om de skulle bli allt fler varje år, och samma tendens syns också i andra skolor.

En annan grupp som orsakar huvudbry är de elever som inte riktigt når upp till gymnasiegränsen, eller når upp nått och jämt, men inte är intresserad av läsmännen, där föräldrar insisterar på gymnasiet.

– Ibland ser inte föräldrarna det här. I värsta fall kommer eleverna till mig och säger att de inte vill, att de inte orkar läsa mera. Där önskar jag familjerna försöker hitta en kompromiss.

– Min hälsning till alla vårdnadshavare är att lyssna på sina barn, att komma ihåg att man egentligen inte kan välja fel. Rätt utbildning är oftast den utbildning man orkar slutföra.

Hur är det med mellanår? Är det ett alternativ?

– Man hör eleverna kasta fram tanken ibland, men jag vet inte hur mycket allvar det är i det pratet. Jag säger alltid nej. Ingen ska pausa efter högstadiet, då är risken stor att det blir väldigt många mellanår. Möjligheterna till utlandspraktik, frivilligarbete och utbyte och allt möjligt kommer i sinom tid.

– Där sänder den nya lagen om förlängd läroplikt rätt signal, även om mycket ur handledningssynpunkt fortfarande är oklart. Det är viktigt att komma vidare efter grundskolan, säger Kim Johansson.

FAKTA

I slutet av 2020 godkände riksdagen en **förlängning av läroplikten**. Det innebär att alla unga ska fortsätta studera efter grundskolan tills de fyller 18 år.

De flesta **unga väljer** att studera vidare vid ett gymnasium eller vid en yrkesskola.

Efter grundskolan har unga också möjlighet att söka sig till studier som **förbereder för studier** på andra stadiet, såsom tionde klassen eller Valma- eller Luva-utbildningar.

I och med utvidgningen av läroplikten blir **andra stadiet utbildning avgiftsfri** för alla studerande.

Det finns **inga återvändsgränder** i utbildningssystemet i Finland. Det är möjligt att gå vidare till universitetsstudier efter både gymnasie- och yrkesutbildning.

PROFIL

Namn:

Kim Johansson.

Ålder: 45 år.

Bor: I Pargas.

Jobbar: Lektor i elevhandledning i S:t Olofsskolan i Åbo.

Det bästa med jobbet: Det bästa är dialogen med eleverna. Det är också trevligt att ha en roll i skolan där jag kan hjälpa eleverna men inte har en bedömande roll. Då är det ibland enklare för eleverna att anförtro sig om sådant de funderar på.

På fritiden: Spelar lite innebandy, lite Playstation, syr och lagar mat.

Vilket var ditt favoritämne i skolan? Jag var duktig i skolan men tyckte ändå mest om de praktiska ämnena, slöjd och hussa.

VÄLKOMNA MED TILL ANDRA STADIET, FÖRÄLDRAR

– Vi vill slå hål på myten om att föräldrar inte behövs så mycket när ens barn börjar på andra stadiet. Också en 16-åring behöver stöd och uppmuntran från hemmet inför stadiévaxlingen och i skolgången, säger Micaela Romantschuk.

TEXT: PAMELA FRISTRÖM

Övergången till andra stadiet är ett stort steg i en ung människas liv. Studierna på andra stadiet kräver större självständighet än i grundskolan och är en viktig språngbräda till fortsatta studier och framtida arbetsliv.

Förbundet Hem och Skola har i samarbete med systerorganisationen Suomen Vanhempainliitto nyligen färdigställt en guide för föräldrar till barn som går ut grundskolan.

– Dels vill vi uppmärksamma vårdnadshavare på att deras engagemang och stöd behövs också i studievalet och i studierna på andra stadiet. Dels har det skett förändringar i andra stadiet – i läroplan, undervisningsmetoder och mycket annat – sedan föräldrarna själva gick i

gymnasiet eller yrkesskolan, som är viktigt att känna till, säger **Micaela Romantschuk**, verksamhetsledare för Hem och Skola.

Inspirera och uppmuntra

Guiden innehåller bland annat information om hur det går till att söka in till andra stadiet, om studiegemenskapen, om samarbetet mellan hemmet och skolan, om hur familjen kan stödja den unga i studierna och om levnadsvanor som stödjer studierna.

Studierna på andra stadiet kräver mer arbete och större självständighet än i grundskolan och guiden lyfter till exempel fram betydelsen av att föräldrar fortsättningsvis visar intresse

för de ungas studier och uppmuntrar dem att tro på sig själva.

– Studieutmattnings har tyvärr blivit vanligare bland unga i Finland. Genom att vara närvarande, ställa frågor och lyssna kan vi stöd-

ja den ungas studieframgång, säger Micaela Romantschuk.

Läroplanreformen som trädde i kraft vid årsskiftet innebär dessutom att föräldrarna får ett större ansvar för barnens studier efter grundskolan. Den nya lagen som förlänger läroplikten går ut på att alla unga ska fortsätta studera efter grundskolan tills de fyller 18 år.

– Det här är en förändring alla föräldrar kanske inte är helt medvetna om. Det betyder att det i fortsättningen är vårdnadshavarna som i första hand ansvarar för att deras barn söker till andra stadiets utbildningar.

– Min hälsning till skolorna är att de stödjer föräldrarna, för en dialog med dem och informerar dem tillräckligt så att de kan känna sig trygga i vad det här innebär, säger Micaela Romantschuk.

Guiden *Välkommen till andra stadiet* riktar sig särskilt till föräldrar till elever som går i nian, men är läsvärd för alla föräldrar. Har du inte fått guiden via ditt barns skola hittar du materialet också på Hem och Skolas webbplats på adressen hemochskola.fi/material.

Gör ett gott val!

Sibbo gymnasium

HUMANT / INNOVATIVT / KREATIVT

www.sibbogymnasium.fi

sibbogymnasium@sipoo.fi

www.facebook.com/sibbogymnasium

www.instagram.com/sibbogymnasium/

HEM OCH SKOLA

FÖRÄLDRABAROMETERN 2021

- Hur upplevde du som är förälder ditt barns skolgång under coronahösten 2020?
- Föräldrabarometern är en undersökning som efterlyser *just dina erfarenheter!*
- Frågebatteriet är öppet i februari och riktar sig till föräldrar med barn i grundskolan.
- Undersökningen görs i samarbete med Suomen Vanhempainliitto.

HEMOCHSKOLA.FI/BAROMETERN

Mattlidens gymnasium

— IB World School —

GEMENSAM ANSÖKAN
till gymnasielinjen och IB-linjen
23.2–23.3.2021

ng

READ | LEAD | SUCCEED

Bästa koulu finns i Oulu

GEA 23.2.-23.3.2021

Svenska
Privatskolan
i Uleåborg

SVENSKA PRIVATSKOLAN I ULEÅBORG

erbjuder högklassig undervisning i en unik, familjär och trygg skolmiljö mitt i Uleåborg. Några andra förmåner:

- Gratis boende och resor till hemorten för studerande från annan ort
- Brett samarbete – Gnet, TekNatur, andra gymnasier, Idrottsakademien
- Internationella projekt
- Studiematerialet gratis
- Studerandenas möjligheter att påverka och delta
- Flexibilitet, små undervisningsgrupper

Vänligen ta kontakt med oss för mer information eller kom gärna på besök!

Studiehandledare Eva Åström

040 820 6016

eva.astrom@eduouka.fi

Rektor Seppo Kallio

044 548 8260

seppo.kallio@eduouka.fi

@svenskprivatskolan | @spsuelevkar

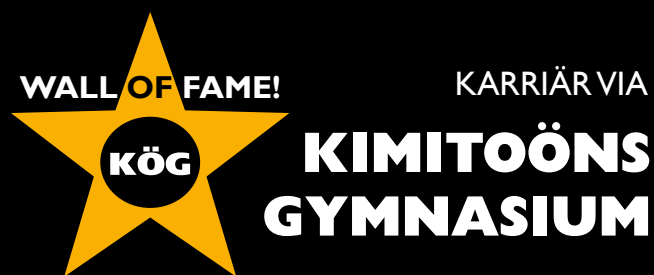
WWW.SPSU.FI

God stämning
Engagerade lärare
Internationell verksamhet
Mångsidigt kursutbud
Möjlighet till specialisering

infoeg@raseborg.fi 019 289 3500

think BIG

VÅRA TIDIGARE STUDERANDE BERÄTTAR
Se länk www.kimitoon.fi/kog Wall of Fame

www.kygy.fi

Ett alternativ för dig
som uppskattar
personlig handledning
och projekt!

www.hanko.fi/gymnasiet

Trivsel, Tradition, Trygghet och Tillförsikt

1895-2021

Fyra enkla ord, som beskriver
Svenska samskolan i Tammerfors

Välkommen!

Svenska samskolan i Tammerfors

Koulukatu 14

33200 TAMMERFORS

Tfn: 050 4327189 www.samskolan.fi

STEINER GYMNASIET

- mitt i Helsingfors

SCENKONST

VETENSKAP

Kreativitet

Resor, läger,
möjlighet till utbyte

STUDENTEXAMEN

EGEN KLASS

Ekologisk mat

Unika
specialiseringsstudier

Sök via GEA 23.2-23.3.2021

www.steiner.fi

TÖÖLÖ GYMNASIUM

Vetenskapen
Människan
Konsten

- Skolan i centrum -

Gymnasiestudier på fem linjer:
Allmän, bildkonst, humanekologi, musik, vuxen

SANDELSGATAN 3 | 00260 HELSINGFORS | 09 310 87056 | WWW.TOLOG.EDU.HEL.FI

Sök till Brändö gymnasium

ANSÖKNINGSTID

23.2-23.3.2021

Allmän linje & Idrottslinje

MOTION FÖR SINNET - TRÄNING FÖR LIVET
#1

brandogymnasium.fi

PLOCKAT

NYA LÄROPLIKTEN KRÄVER NYTÄNK

Den utvidgade läroplikten förutsätter nytänk gällande samarbetet med hemmen. När läroplikten utvidgas, sträcker sig föräldrarnas ansvar fram till dess att den unga fyller 18 år eller har fått en examen på andra stadiet.

Målet med reformen är att alla unga som slutför sina studier i grundskolan börjar i andra stadiet. Coronakrisen har visat att en del av de unga inom både den grundläggande utbildningen och utbildningen i andra stadiet inte längre hänger med.

– Vi har inte råd att låta en enda ungdom falla mellan stolarna, säger verksamhetsledare **Ulla Siimes** vid Suomen Vanhempainliitto.

JAKOBSTADSSKOLA FICK PRIS

Genom Rörelse-priser (Liikkuvat-palkinnot) uppmärksammas verksamhet som på ett djärvt, målmedvetet och innovativt sätt främjar fysisk aktivitet bland barn och unga, enligt Utbildningsstyrelsen som tillsammans med Undervisnings- och kulturministeriet uppmärksammat Länsinumen koulu i Västermalm i Jakobstad och Keski-Palokan koulu i Jyväskylä.

I Länsinumen koulu är exempelvis muskraster, skogsraster och idrottsjippon en del av skolans vardag. Alla raster hålls utomhus. Eleverna rör sig gärna under rasterna och de har möjlighet att göra sådant de gillar. En gång i veckan får de tillbringa en lång rast i gymnastiksalen, säger klassläraren **Taina Pesola**.

Eleverna deltar i planeringen och genomförandet av verksamheten. Också de som rör sig i rullstol eller har en fysisk funktionsnedsättning får delta i alla evenemang på egna villkor.

GEMENSAMMA RUTINER GER BÄTTRE INLÄRNINGRESULTAT

Enligt forskaren **Aino Saarinen** ger självstyrt lärande sämre läranderesultat.

Inte heller de digitala lärmiljöerna är någon frälsning, säger Saarinen.

I en intervju i tidningen *Läraren* säger hon att eleverna gör mest framsteg i skolor med rutiner.

– Med ett bra förhållande till läraren, i en stabil grupp och i en trygg miljö utvecklas elevernas förmåga att självständigt ta ansvar mest. I miljöer där det finns så lite ”störande” element som möjligt.

– Det här är inte min åsikt, jag upprepar bara vad forskningen visar, framhåller Aino Saarinen i intervjun till *Läraren*.

FOTO: ISTOCK

UTMANING: FÖRKLARA VIKTEN AV KÄLLKRITIK

Vad göra när barnet ivrigt berättar om nyheter och hisnande upptäckter om till exempel Napoleon, Estonia eller Kekkonen som hen snappat upp i sociala medier och som kanske helt kullkastar tidigare rön? Det ställer krav på vuxna som kämpar med källkritik.

Enligt **Jens Berg**, journalist med bred erfarenhet av såväl public service som den kommersiella sektorn, har sociala medier och bloggar som primär nyhetskälla vuxit kraftigt under de senaste åren bland unga finländare.

– Bland finländare under 24 år är det lika vanligt att vägen fram till nyheterna går via sociala medier. Den snabbt växande medieterrängen blir ännu snarare nu när de stora sociala medieaktörerna delvis har tagit på sig publicisthatten och börjat flagga för innehåll som inte är trovärdigt, säger Berg i en kolumn i *Läraren*.

FOTO: ISTOCK

NY HÖST. NYA MÖJLIGHETER. MÖT MUSIKEN TILLSAMMANS!

Anmälningar 6–16.5.2021
kungsvagen.fi

M:K MUSIKINSTITUTET KUNGSVÄGEN

LÄR DIG. UPPLEV. SPELA. UNDERSÖK. RÖR PÅ DIG. GÖR SJÄLV.

Skolan är out! Ute är in!

UTSTÄLLNINGAR. NATURSTIGAR. ELDPLATSER.

I Haltias utställningar upplever man Finlands natur från fjällen till yttersta skärgården. Ute väntar Noux sjöplatås underverk. Ta med din klass på ett av våra inspirerande och lärorika 1–5 timmars program!

Bilder: Jari Kostet

Reserveringar: info@haltia.com
Tilläggsinfo: www.haltia.com/sv/naturskola
Finlands naturcentrum Haltia är beläget
invid Noux nationalpark i Esbo.

Vårdnadshavarens förklaring

LYSSNA PÅ VÅR PODD!

VÅR SIFFERVÄRLD

siffervarld.fi

LITA PÅ DIG SJÄLV

Du kan lysa som barnledare eller ledare för ungdomar och gemenskaper

Avlägg grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning i Nykarleby och Helsingfors. Den gemensamma ansökan inleds 23.2. på studieinfo.fi

Fråga mer!

Mikaela Jansson, utbildningskoordinator,
tel 044 703 3670,
mikaela.jansson@seurakuntaopisto.fi

Alla våra utbildningar finns på
www.seurakuntaopisto.fi/kredu.

Seminariegatan 19, 66900 Nykarleby
Porkkalagatan 7, 00180 Helsingfors

Svenskfinlands två läsambassadörer, författaren och skådespelaren Henrika Andersson och modersmålsläraren och författaren Amanda Audas-Kass besöker daghem och skolor och träffar barn, personal, och föräldrar för att inspirera till läsning. Här bjuder de på boktips för olika åldrar.

Bilderböcker

Så växer världen av **Lotta Olsson** och **Maria Nilsson Thore**

■ O! Bo. Iiii! Vi.
Så börjar boken och så börjar också det nyfödda barnets vandring in i världen. I takt med att barnet lär sig nya ord växer barnets hela värld. För varje uppslag blir texterna lite längre och lite mer avancerade, de växer med barnet. Men det poetiska består och det gör också barnets förundran inför världen och språket.
”Ja, när det fått ett namn, så blir det verkligt.
Ett troll finns lika mycket som en snok.
Och när man läser, händer något märkligt:
det öppnar sig en värld i varje bok.”
Det här är en underbar bilderbok som är en hyllning till boken, språket och poesin. En läsupplevelse för läsare i alla möjliga olika åldrar.

Den stora ordfabriken av **Agnès de Lestrade** och **Valeria Docampo**

■ Tänk dig ett land där människorna nästan inte talar. För att varje ord du vill säga först måste köpas. Att varje ord kostar dig pengar. Den som inte har pengar får rota i soptunnorna, men där finns nästan bara oanvändbara ord som getlortar och kanningrumpor.
I det här landet bor den fattiga pojken Phileas. Han vill säga ”Jag älskar dig” till en alldeles speciell flicka, men de pengar som finns i hans spargris räcker verkligen inte till sådana ord. Hur gör man då? Och hur gör man när andra har råd att förklara sin kärlek vitt och brett och med riktigt stora ord?
Den stora ordfabriken av Agnès de Lestrade och Valeria Docampo är en helt fantastisk bilderbok om ordens betydelse. Den passar läsare i alla åldrar och kan leda till fina samtal om vem som har äger orden och vem som har rätt till dem.

Högläsningsböcker

Den fantastiska Ivan av **Katherine Applegate**

■ Gorillan Ivan är rätt nöjd med tillvaron i bur och tänker sällan på sitt gamla liv i djungeln. Varje dag kommer det människor till gallerian för att se på Ivan. Han får beröm, applåder och god saker, och på fritiden ser de på tv med hunden Bob och elefanten Stella.
Men en dag förändras Ivans liv: Ruby, en nyfångad elefantunge flyttar in och chefen för gallerian tvingar Ruby att göra konst. Elefantungen vägrar och chefen tar till hårdhandskarna. När Ivan ser Ruby fara illa, får han nog och lovar sig själv och sin gamla vän att rädda Ruby. Hur skall det gå? Och kommer Julia som jobbar på gallerian att kunna hjälpa?
Den fantastiska Ivan passar perfekt som högläsningsbok men också för ovana läsare med sina korta luftiga kapitel. Den har ett till synes enkelt språk som går rakt in i hjärtat. En berättelse som är grym och vacker och helt sin egen.

Mysteriet på Örnklippan av **Kristina Ohlsson**

■ Högt uppe på en klippa intill en gammal fyr bor Bonnies mormor. Klippan ligger i Skuggviken, ett perfekt namn på en plats med många hemligheter och en del hemskheter. Det är här historien börjar, och det är också hit som Bonnie och hennes bonusbror Charles kommer för att slippa sina föräldrar som verkar göra som de vill och struntar i vad ungdomarna har för känslor och tankar.
Men så fort Charles och Bonnie anländer till Skuggviken finns det ingen tid att tänka på små hemmaproblem – en pojke har blivit kidnappad och på mormors mark ligger en gravgård med forna släktingar och gruvliga historier begravda under jord. Och inte blir det bättre av att en av gravstenarna saknar namn.
En högläsningsbok som blir en bladvändare, lagom ruggig och lagom spännande för 10 år och uppåt.

Kapitelböcker

Det fina med Kerstin av **Hanna Hedlund**

■ Kerstin går på ettan och älskar guld. I en låda under sängen har hon 105 guldiga saker. Det finaste och guldigaste med Kerstin själv är håret, det är guldfärgat. Fatima säger visserligen att Kerstins hår är orange men det stämmer inte.
Varje dag vill Fatima leka efter skolan och varje dag blir det så, fast Kerstin egentligen inte vill. Hon vill hellre leka för sig själv vid ödehuset Nybygget. Men så en dag har någon flyttat in där. Någon med lika guldigt hår som Kerstin själv.
Det fina med Kerstin är en underbart fin kapitelbok för läsare i åldern 7–9 år. Kanske en av de bästa böcker jag någonsin har läst om hur det är att vara en känslig och känslig människa. Den här boken handlar om vänskap, om att få vara sig själv och om att våga vara sig själv och om en guldring som hamnar på helt fel ställe. Läs den och de andra böckerna om Kerstin.

Humlan Hanssons hemligheter av **Kristina Sigunsdotter** och **Ester Eriksson**

■ Elvaåriga Humlan Hansson har haft vattkoppor och har därför varit borta från skolan i två veckor. När hon återvänder till skolan märker hon att hennes bästa kompis Nour har börjat hänga med hästtjejerna i stället och låtsas som om Humlan inte finns. Humlan är ofrivilligt ensam och dessutom rädd för att Nour ska föra hennes hemligaste hemligheter vidare.
I Humlans liv finns också en mamma som suckar onödigt mycket, en stark längtan efter en lillasyster och en oro för faster Fanny som är intagen på psyket.
Det här är en av de roligaste och mest intressanta barnböcker jag läst på länge. Jag bara älskar den. Samspelet mellan text och bild är klockrent. Den här boken är troligtvis skriven för läsare i åldern 9–12, men jag skulle nästan tro att också lite äldre läsare skulle må bra av att få tillbringa lite tid med Humlan Hansson.

Ungdomsböcker

Poeten X av **Elizabeth Acevedo**

■ Poet X är en häftig skildring av Xiomas uppväxt i Harlem. Det är en hyllning till modet att följa sin egen väg, som gestaltar den första kärleken men också uppgörelsen med föräldrarna. Xiomara är en smart, latinamerikansk tonåring som reflekterar över allt hon ser och upplever. Hon tvekar sällan att slåss mot orättvisor. Hennes tvillingbror är inte heller som alla andra, och uppfyller inte kraven Mami och Papi ställer på sina barn. Tack och lov har de varandra. Och tack och lov har Xiomara sina ord, sånt som inte får uttalas högt och som det inte ens går att prata om med sin bästa vän. Men en dag dyker ms Galiano upp, deras nya lärare som verkligen ser Xiomara, tror på henne och bryr sig.
Poet X är den bok vi väntat på sedan Jaqueline Woodsons Brun flicka drömmer, men som inte blickar bakåt utan är här och nu. Poet X är en mästerlig skildring av ord som brinner och visar vägen, en berättelse som berör och upprör.

Planeten Frank av **David Yoon**

■ En överraskande wow-bok och briljant debut! Och vilken story!
I Planeten Frank får vi möta Frank Li, till hälften korean, till hälften amerikan, och med en stark vilja att föräna de två halvorna. I denna vindlande vackra och väl-skrivna debut rymmer allt från häftiga onlinespel till språkande förälskelser. Gång på gång blir jag som läsare överraskad och imponerad – David Yoon vet verkligen vad han skriver om. Här skildras en verklighet som känns ny och uppfreskande men också lätt att ta till sig, och där ständiga kollisioner uppstår mellan kulturer och språk.
”Två vänner + en briljant plan för fejk dejting = noll problem” står det på baksidan, men boken ger mycket mer än så. På ett integrerat och lättasamt sätt tar Yoon upp rasism, tonårskriser och explosiv förälskelse och navigerar vant i den koreansk-amerikanska verkligheten – en bok att förälska sig i.

Forskaren Harry Lunabba lyssnade på Hem och skolas podcast om pappor. – Jag tror sociala klasser är ett större problem än genus, säger han.

FAKTA

Vårdnadshavarens förklaring är Hem och Skolas **podcast** som lanserades hösten 2020.

Det första avsnittet handlar om vem som **övervakar skolan**.

Det andra avsnittet diskuterar **pappans roll** i skolan. Avsnittet publicerades den 21 december 2020.

Podden leds av redaktör Christian Bertell i sällskap av Hem och Skolas verksamhetsledare Micaela Romantschuk.

Du kan **lyssna på podden** på förbundets webbplats och på de vanligaste podcast-plattformarna, bland annat Soundcloud.

”MAMMAN HAR EN DOMINERANDE ROLL”

Var är pappa? I det andra avsnittet av Hem och Skolas podcast Vårdnadshavarens förklaring diskuteras pappors engagemang i skolfrågor.

TEXT: LINA LAURENT • FOTO: IAN LUNABBA

Vem ringer läraren eller kuratorn i första hand i frågor som berör barnet? Är papporna i minioritet i föräldraföreningarna? Vem hjälper med läxorna? Bland annat de här frågorna diskuteras av poddens gäster **Anders Adlercreutz**, fembarnspappa, riksdagsledamot och ordförande i Förbundet Hem och Skola och av **Jan Hellgren**, trebarnspappa och forskare vid Nationella centret för utbildningsutvärdering. Med är också **Claus Jerker Lindroos**, ordförande i Kullo skolas Hem och Skola-förening.

Vi hade barn- och ungdomsforskaren **Harry Lunabba** lyssna på podden. Lunabba är universitetslektor i socialt arbete vid Svenska social- och kommunalhögskolan och känd för sin forskning om pojkar. Han gillade samtalet i podcasten.

– Det var en bra, viktig och nyanserad diskussion. Det fanns också intressanta iakttagelser, till exempel att det oftast är en manlig person som hjälper med matteläxan. Eller

att det oftast är mamman som kontaktas i frågor som gäller skola och välfärd. Jag har också upplevt det.

När Harry Lunabba jobbade som socialarbetare fick han ofta påminna sig själv om att inte i första hand alltid kontakta mamman för att diskutera ett barns ärenden.

– Det går att ändra på normen men det kräver medvetna val.

Harry Lunabba tycker det är viktigt att man kopplar samman maskulinitet och en konstruktiv syn på skolan.

– Jag tror inte att det är ett problem för Anders Adlercreutz, men för någon som jobbar på ett bygge eller i en bilverkstad kan det vara det – det beror på förväntningarna, säger Harry Lunabba.

Enligt Harry Lunabba är föräldrarnas engagemang i skolan i högre grad en klassfråga än en könsfråga.

– Och det har mer att göra med socioekonomi, polarisering och fattigdom. Det handlar om att det finns vuxenresurser över huvud taget, inte om det är pappa eller mamma som engagerar sig.

Bygger på föräldraengagemang

Diskussionen om hur mycket föräldrar engagerar sig i skolan kopplas ofta ihop med hur mycket föräldrarna stödjer eller engagerar sig i barnets skolgång. I podcasten lyfter gästerna fram att det finns många olika sätt att stödja

sitt barn, sätt som inte syns för utomstående.

Harry Lunabba är kritisk till att föräldraengagemang är en viktig del i det finländska skolsystemet. Han säger att barn som inte har tillgång till två föräldrar och barn med särskilda behov är sårbara.

– Det finns stöd och resurser att få, men det kräver ofta självgående föräldrar som engagerar sig och står på sig.

Oro för pojkars dåliga skolframgång, vilket har sitt ursprung bland annat i Pisa-resultaten, är något Harry Lunabba ofta stöter på. Han vill ändå att man ska slopa den kategoriska generaliseringen och nyansera bilden av pojkarna.

– De flesta pojkar klarar sig bra i skolan. De som klarar sig sämre gör det oftast i modersmålet. Pojkar uppmuntras inte att eftersträva toppresultat och så är man inte så bra på att integrera dem som inte klarar sig.

Finns det en koppling mellan pappors engagemang och pojkars skolgång?

– Det finns fortfarande en diskurs om att bildning och skola inte är viktigt för pojkar. Till exempel om vi tänker på förhållningssättet till skolarbete där pojkar som är duktiga i skolan kallas "pinko" och "hikari". Ifall pappa-engagemanget är fiendligt eller likgiltigt till skolan så är det absolut något att bekymra sig över.

Behöver du stöd i ditt föräldraskap?

Barnavårdsföreningen erbjuder stöd i olika former för ett stärkt föräldraskap och en fungerande vardag. Nedan finns ett plock av vårt utbud, mera information hittar du på bvif.fi

- **Föräldrawebben** – en avgiftsfri nätkurs för tonåringars föräldrar

- **Chattar**

Fråga oss om föräldraskap, utagerande barn, skilsmässa och parförhållande. Barn och unga erbjuder vi en egen chatt.

- **Kurser och diskussionsgrupper** om exempelvis neuropsykiatriska utmaningar separation, föräldraskap eller utmaningar i vardagen. Också online.

- **Handböcker** – som till exempel Familjeskolans handbok med praktiska tips för en positivare samvaro i familjen

- **Online-föreläsningar** av våra experter. I vår bland annat föreläsningsserien En fungerande vardag i skolan med professionella som primär målgrupp.

RECEPT

MÜSLI

- 4 dl havreflingor
- 4 dl rågflingor
- 1 dl solrosfrö
- 1 dl vetekli
- 1 dl vetegroddar
- 1 dl pumpafrön
- 1 dl krossade nötter (hasselnöt, valnöt, pinjenöt eller paranöt)
- 1 dl hackade torkade bär eller frukter (frystorkade blåbär, hallon, torkat äpple) honung (kan uteslutas)

1. Värm ugnen till 175 grader.
2. Krossa eller hacka nötter. Lägg flingor, frön och nötter i långpannan. Rör ner lite honung om du vill ha en sötare mysli.
3. Rosta i långpanna i ungefär 15 minuter. Rör om då och då så det inte blir bränt. Hacka under tiden de torkade frukter du vill ha i mysli.
4. Ta ut müsli och låt den svalna. Tillsätt rusin och hackade torkade frukter när mysli har svalnat. Förvara müsli torrt och lufttätt, till exempel i en eller flera glasburkar.

FIL

- (4 portioner)
- 1 burk fil
- 8 dl mjölk

1. Ta fram fyra lika stora skålar eller återanvänd filburkar.
2. Sätt en matsked fil i varje skål eller burk och häll över 2 dl mjölk i varje skål. Rör om försiktigt.
3. Täck skålarna med en ren kökshandduk och ställ dem på ett varmt ställe i köket.
4. Låt filen stå i ett dygn tills den stelnat. Förvara den färdiga filen i kylskåp.
5. Ät filen med till exempel frukt, bär, kanel eller hemlagad müsli.

TEXT: UNGMARTHA

FOTO: KARIN LINDROOS

TIPS!
Använda just de torkade frukter eller nötter du gillar bäst i müsli!

KLASSRESA FULL AV GLÄDJE!

ÅKBAND TILL FÖRMÅNSPRIS
KÖP KVIKKT 35 €
(NORM. 37 € / ÅKBAND)
MINIMIBESTÄLLNING 15 ST.
Förmånen är i kraft fram till 31.3.2021

NYHET!
Klassföreståndarnas och vårdnadshavarnas eget avslappningsutrymme!

DUBBELSKOJ
BORGBACKENS OCH SEALIFES GEMENSAMMA ÅKBAND TILL FÖRMÅNSPRIS
40 €
(NORM. 42 € / DUBBELSKOJ)
MINIMIBESTÄLLNING 15 ST.
Förmånen är i kraft fram till 31.3.2021

Under säsongen 2021 erbjuds roliga upplevelser i den sockervaddsdoftande friska luften med hänsyn till säkerhetsavstånd och hygien med åtskilliga stationer med handsprit och handtvättsmöjlighet. Det går enkelt att beställa våra klassreseprodukter på förhand och komma till Borgbacken som vanligt med hela klassen eller dela ut produkterna till eleverna för en rolig dag på egen hand.

linnamäki.fi/luokkaretket

Linnanmäki
REJÄLT MED GLÄDJE

Evangeliska folkhögskolan

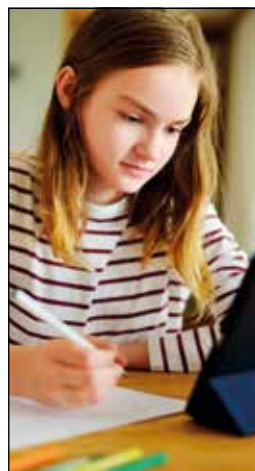
Vasa Campus

NYHET! GRATIS!
LinjeX
LinjeS

NYHET! För dig som går ut år 9 i vår! Ett kreativt och spännande mellanår. GRATIS inom ramen för den förlängda läroplikten! Vi tar också emot äldre studerande i mån av möjlighet.

Studier i svenska för invandrare och andra som inte har svenska som modersmål.

Läs mera på www.efo.fi för mera info, eller ta kontakt! Korsholmsespl. 2, 65100 VASA tfn: 010 327 1610, info@efo.fi

Bildning för framtiden

Vi stöder initiativ som främjar forskningsbaserad och nyskapande skolutveckling, och en positiv attityd till lärande.

SfV SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

UPPSVING FÖR SVENSKA SKOLAN I BJÖRNEBORG

Ett nytt kulturcentrum med nordisk prägel ska stärka intresset för den svenskspråkiga skolan i Björneborg. Om alla bitar faller på plats kommer det nya campuset för kultur och utbildning att öppna inför höstterminen 2023.

TEXT: JOHAN SVENLIN
FOTO: KARL VILHJÄLMSSON

Erik Rosenlew (bilden) har inte bott i Björneborg sedan 1980-talet, men ingen kan tvivla på att han brinner för den svenska skolan i sin gamla hemstad. Han blev student från Björneborgs svenska samskola (BSS) och flyttade sedan till Åbo för att studera. Därefter har han bott i huvudstadsregionen. I många år har han arbetat för skolans bästa, nu som styrelseordförande i Svenska Kulturfonden i Björneborg (SKiB). Nu ser han flera positiva tecken på att svenskan är på frammarsch i staden.

– Den finska dominansen har varit stark i Björneborg under en lång tid, men staden har också en tydlig svenskspråkig historia. Nu finns det en positiv inställning till det svenska språket bland den finska majoriteten och

många av dem sätter gärna sina barn i svenskspråkig skola.

Hur skulle du beskriva läget med den svenskspråkiga undervisningen i Björneborg?

– Vi har en ganska bra situation nu, både vad gäller undervisningen och elevantalet. Industrin är stark i området och det finns ett behov av språkkunskaper. Många inser att svenska är en bra språngbräda att lära sig flera språk.

Vilka svenska rum finns det i Björneborg, förutom dagis och skola i Björneborgs centrum?

– Svenska Klubben har en fungerande verksamhet och det finns också en aktiv svenskspråkig pensionärsförening. Dessutom äger SKiB ett antal hyresbostäder, både i Björneborg och Raumo, där det finns en samhörighet mellan svenskspråkiga hyresgäster.

Vilka är de största utmaningarna för den svenska skolan i Björneborg?

– Många av eleverna kommer dagligen i kontakt med svenskan endast i skolan. Det kräver naturligtvis en annorlunda pedagogik och inom administrationen krävs det att lärare rekryteras med god framförhållning. Samtidigt kan vi erbjuda en yrkesmässigt intressant pedagogisk miljö för lärare.

BSS är en privatskola. Vilken roll har SKiB?

– Stiftelsen står för en tredjedel av undervisningskostnaderna och statsandelarna täcker två tredjedelar. BSS har cirka 30 procent högre utgifter jämfört med andra skolor, men jag kan inte tänka mig något ändamål som skulle kännas mer ändamålsenligt för stiftelsen att stöda.

Hur ser den svenska skolundervisningen i Björneborg ut om tio år?

– Vi har ägnat mycket tid åt att speja in i framtiden och den är ljus. Vi är trygga i att det finns ett bra elevunderlag. Häromdagen i januari utsåg vi vinnaren i arkitekttävlingen för det nya kulturcentret. För en tid sedan hade vi möjlighet att köpa granntomten och nu kommer vi att bygga ut ett campus för undervisning och kultur. Enligt den optimistiska tidtabellen kommer skolan, med bland annat ett nordiskt bibliotek, att flytta in 2023 i de nya utrymmena. Där kommer vi att stärka kulturbiten och bli det självklara nordiska centret i Björneborg.

AKTUELLT FRÅN FÖRBUNDET

En podd för föräldrar

■ Har du redan lyssnat på Hem och Skola-podden Vårdnadshavarens förklaring? Podden hittas via webbplatsen hemochskola.fi och avsnitten finns uppladdade på de vanligaste poddplattformarna. I den här tidningen kan du läsa om avsnitt 2 och debatten om pappornas roll. Den allra senaste podden har temat Mobbing – tar det aldrig slut?. Programvärdarna **Christian ”Kike” Bertell** och **Micaela Romantschuk** har inbjudit rektor **Ulrika Willför-Nyman** och verksamhetsledare **Christian Wentzel** från föreningen Stationens barn.

Föräldrabarometern 2021

■ Hur upplever du som förälder skolgången under läsåret 2020–2021 i coronapandemins skugga? Föräldrabarometern är en undersökning som efterlyser just dina erfarenheter. Frågebatteriet riktar sig till föräldrar med barn i grundskolan. Dina erfarenheter är unika och hjälper oss på Förbundet Hem och Skola att skapa en helhetsuppfattning om föräldrarnas erfarenheter under den här exceptionella tiden. Föräldrabarometern förverkligas nationellt i samarbete med Suomen Vanhempainliitto och svaren publiceras under våren.

Att mötas i samtal

■ Hur kan en lärare eller småbarnspedagog förbereda sig inför ett samtal eller möte med föräldrar? Vår broschyr *Att mötas i samtal* av **Lilian Rönqvist** har förnyats och breddats för att svara mot dagens behov. Vi har tagit upp kommunikationen via digitala kanaler på ett mera utförligt sätt och fördjupat avsnittet om svåra samtal.

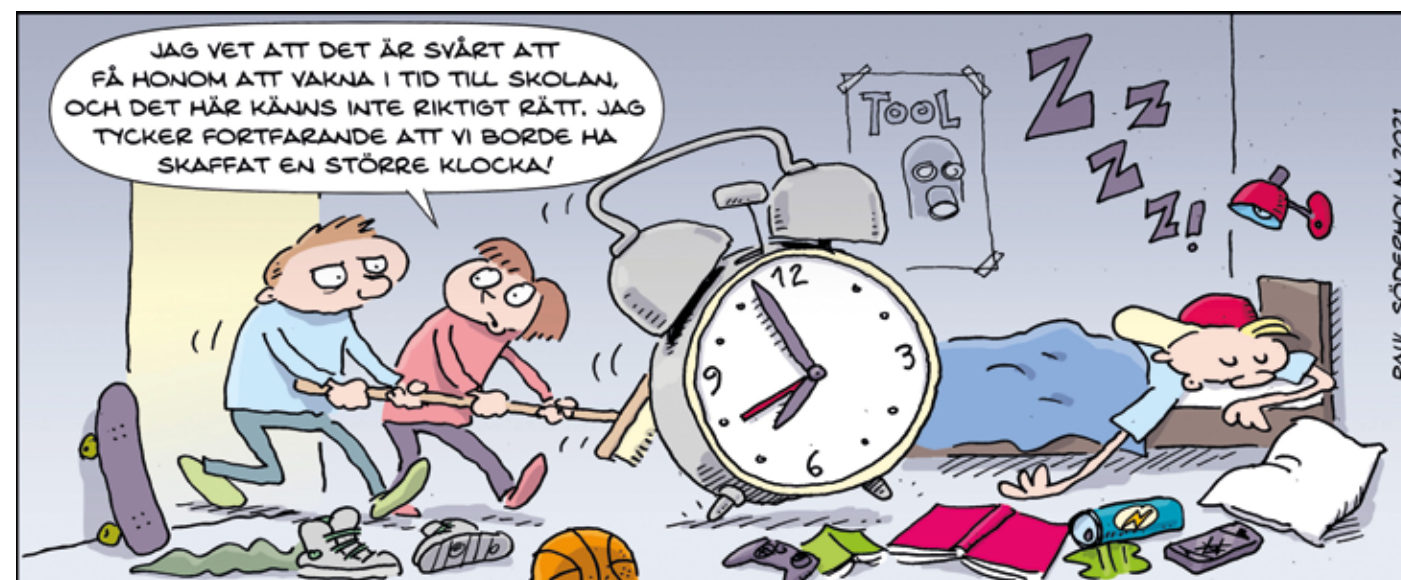
Projektet Varje förälder ger idéer och material

■ Hem och Skolas projekt Varje förälder har varit placerat i Österbotten och engagerat både föräldraföreningar, skolor, dagis och helt vanliga föräldrar. Projektet avslutas under våren och avrundas med ett slutseminarium. Under våren presenteras verksamhetsmodeller som projektet har utvecklat för skolor, daghem och föräldraföreningar.

Förbundets årsmöte 24.4

■ Förbundet Hem och Skola välkomnar representanter för medlemsföreningarna till årsmöte lördagen den 24 april. Det finns möjlighet att delta online. I samband med mötet lanserar förbundet ett temaår om välmående. Mera information skickas till medlemsföreningarna och hittas på förbundets webbplats då årsmötet närmar sig.

GNURF

TIDNINGEN HEM & SKOLA

Utgivare: Förbundet Hem och Skola i Finland rf.
Ansvarig utgivare: Anders Adlercreutz, förbundsordförande.
Redaktör: Tommy Pohjola, redaktor@hemochskola.fi.
Layout: Pia Ahlberg.
Pämbild: Sonja Finholm.
Målgrupp: Föräldrar med barn i svenskspråkig skola och dagis.
Distribution: Delas ut i klassen och på dagis.
Tryckeri: UPC, Vasa 2021.
Upplaga: 37 500.
Ärgång: 48.
Annonsförsäljning: Ky Lisbeth Lönnqvist Kb, Sandbackavägen 8 D, 02200 Esbo. Tfn 09 803 9553. E-post: lisbeth.lonnqvist@kolumbus.fi
Annonspris: 1,50 e/spmm.

HEM OCH SKOLA

ANDERS ADLERCREUTZ
ordförande

MICAELA ROMANTSCHUK
verksamhetsledare

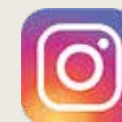
MAARIT WESTERÉN
kommunikatör

TOMMY POHJOLA
redaktör

Kansliet: Förbundet Hem och Skola i Finland rf, Nylandsgatan 17 B 27, 00120 Helsingfors.
E-post: hemochskola@hemochskola.fi.

Följ oss på Facebook, Instagram och Twitter.

Läscentrum förmedlar författarbesök till skolor och bibliotek. Vi beaktar gällande restriktioner och förmedlar också många olika slags virtuella framträdanden.

- Författaren inspirerar till läsning, är en guide in i böckernas värld, väcker diskussion, piggar upp och höjer stämningen.
- Virtuella författarbesök är ett tryggt alternativ i undantagstider.
- Hitta en lämplig författare. Du kan välja en lyriker, prosaist, illustratör, manusförfattare, översättare, pjäsförfattare eller fackboksförfattare.

Bekanta dig med författaren:

kirjailijavierailut.lukukeskus.fi

HEJ DU 5-12-ÅRING!

KOM PÅ FOLKKULTURLÄGER TILL

14-18.6 kl.9-16 Svensborg på Vessö i Borgå
14-18.6 kl.9-16 Furuborg i Degerby, Ingå
21-24.6 kl.9-13 Vikingborg i Böle, Korsholm

På lägren får du leka, sjunga, dansa, baka, pyssla, göra utflykter, mm.

Pris: 100€ heldagsläger och 50€ halvdagsläger, syskonrabatt 10€
(på heldagslägren serveras förutom mellanmål även ett varmt mål om dagen)

Anmälan senast 24.5 till Folkdansringens kansli
tel. 040-3523 688 / folkdansringen@folkdans.fi

Arrangör: Finlands Svenska Folkdansring r.f. / www.folkdans.fi
tillsammans med SFV Bildning och Stiftelsen Brita Maria
Renlunds minne

Premiär
17.03.2021

Framförs UTE i
väder som väder.

TEATER TAIMINE
-TURNETEATER FÖR BARN OCH UNGDOM-

För 2-6
åringar.

BOBBAN

Silva Lillranks nyskrivna pjäs

Bob står ensam vid sandlådan och är arg. Igen måste han leka ensam.
Och inget födelsekalas blir det heller. Men allt går att fixa bara man har lite fantasi.

En tyngdlös pjäs som hyllar leken.

I alla roller Oskar Silén
Regi CG Wentzel

I samarbete med Stina Krooks stiftelse.

040 685 3939, info@taimine.fi, www.taimine.fi